

KOLEKTYVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR
RAJONO LIAUDIES DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Anykščiai

1980 m.

gruodžio

6 d.

Seštadienis

Nr. 143(4183)

IIIIIIII

Kaina 2 kap.

Eina nuo 1948 m.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo

ISAKAS

DEL LIETUVOS TSR NUSIPELNIUSIO BUITIES
TARNYBOS DARBUOTOJO GARBES VARDŲ
SUTEIKIMO J. UZDONUI

Už nuopelnus buitinio gyventojų aptarnavimo srityje ir aktyvią visuomeninę veiklą suteikti Anykščių buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato direktoriui Julijonui Uzdonui Lietuvos TSR nusipelnusio buities tarnybos darbuotojo garbės vardą.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo
pirmininkas A. BARKAUSKAS
Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo
sekretorius S. NAUJALIS
Vilnius, 1980 m. gruodžio 4 d.

NAUJI KOMUNIZMO KŪRIMO HORIZONTAI

Tarybų Sąjungos Komunistų partija tvirtai žengia į savo eininį, XXVI suvažiavimą. Prasidėjo naujas svarbus ruošimosi suvažiavimui etapas — TSKP CK projekto „Pagrindinės TSRS ekonominio ir socialinio vystymo kryptys 1981—1985 metams ir laikotarpiui iki 1990 metų“ visaliaudinio svarstymo etapas.

TSKP CK projektas — didžiulės teorinės ir praktinės svarbos dokumentas. Jame kūrybiškai apibendrinta komunizmo kūrimo Tarybų Sąjungoje praktika, atsižvelgta į kitų socializmo šalių patyrimą, įkūnyta TSKP strategija ir taktika svarbiausiais Tarybų šalies ekonominio, socialinio ir dvasinio vystymo klausimais, atsižvelgiant į konkrečias mūsų amžiaus dešimtmečio dešimtmečio sąlygas.

„Kiekvienas suvažiavimas, — pažymėjo TSKP CK Generalinis Sekretorius, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas draugas L. Brežnevus TSKP CK 1980 m. birželio plenumo. — atverdamas mūsų partijai ir šaliai naujus horizontus. Esu įsitikinęs, kad toks bus ir šis suvažiavimas, kuris turės nustatyti kovos ateinančiame komunizmo kūrimo etape strategiją ir taktiką“.

TSKP CK dokumente numatyti nauji dideli mūsų tolesnio žengimo į priekį uždaviniai. Uždaviniai sunkūs, bet visiškai realūs, juk jie pagrįsti didžiuliais šalies laimėjimais ekonomikos, socialinio gyvenimo, dvasinės kultūros sferoje.

Antai palyginti su devintuoju penkmečiu dešimtajame nacionalinės pajamos padidėjo beveik 400 milijardų rublių, pramonės produkcija — 717 milijardų rublių ir žemės ūkio produkcija — 50 milijardų rublių. Atiduota į naudą daugiau kaip 1200 didelių pramonės įmonių. Liaudies vartojamų prekių gamyba padidėjo 21 procentu, iš jų kultūrinio-buitinių prekių — 41 procentu; plačios pasidarys gaminių asortimentas, pagerėjo jų kokybė.

Nuosekliai įgyvendinama partijos agrarinė politika. Tai įgalino didinti žemės ūkio produkcijos gamybą. Bendrojo grūdų derliaus metinis vidurkis per penkmetį pirmą kartą viršijo 200 milijonų tonų. Daugiau buvo gaunama mėsos, pieno, kiaušinių, medvilnės ir kitos produkcijos.

Zengtas naujas didelis žingsnis sprendžiant socialinius uždavinius. Per penkerius metus liaudies gyvenimo lygiui kelti iš nacionalinių pajamų buvo skirta 329 milijardais rublių daugiau negu devintajame penkmečiu. Realiosios pajamos vidutiniškai vienam gyventojui išaugo 17 procentų. Darbininkų ir tarnautojų darbo užmokesčio vidurkis padidėjo daugiau kaip 13 procentų ir kolūkiečių pajamos iš visuomeninio ūkio — 26 procentais.

Didėja daugelio maisto ir nemaistinių prekių suvartojimas. Buvo toliau plėtojama aptarnavimo sfera. Mažėnė prekių apyvarta padidėjo 24 procentais, buitinių paslaugų apimtis — 43 procentais.

Plačių mastų vyko gyvenamųjų namų statyba. Per penkmetį pastatyta 530 milijonų kvadratinį metrų bendro ploto gyvenamųjų namų. Pagerintos butų sąlygos daugiau kaip 50 milijonų žmonių.

Pasiekta tolesnė pažanga mokslo, švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, kūno kultūros ir sporto srityje.

Kartu, pažymima TSKP CK projekte, pasiekimai vystant ekonomiką ir sprendžiant socialinius uždavinius galėjo būti svaresni, jeigu būtų buvę geriau naudojami planinio ūkio pranašumai, aktyviau įtraukti į apyvartą ūkiniai rezervai, atkakliau kovojama su trūkumais.

Apskritai pasibaigusio penkmečio rezultatai rodo, kad Tarybų šalis pažengė į priekį visomis ekonominio ir socialinio vystymo kryptimis. Pasiekti laimėjimai ekonominio ir socialinio vystymo srityje įgalina spręsti dar didesnio masto uždavinius. Šie uždaviniai ir numatyti TSKP CK projekte.

Ateinantis dešimtmetis, sakoma projekte, — naujas svarbus etapas kurti materialinę-techninę komunizmo bazę, vystant visuomeninius santykius, ugdant naują žmogų.

DEVINTOJO DEŠIMTMEČIO METAIS KOMUNISTŲ PARTIJA TOLIAU NUOSEKLIAI VYKDYDYS SAVO EKONOMINĘ STRATEGIJĄ, KURIOS AUKŠČIAUSIAS TIKSLAS — NENUKRYPSTAMAI KELTI MATERIALINI IR KULTŪRINI LIAUDIES GYVENIMO LYGĮ, SUDARYTI GERESNES SĄLYGAS VISAPUSISKAM ASMENYBES UGDYMO TOLIAU DIDINANT VISOS VIŠUOMENINĖS GAMYBOS EFEKTYVUMĄ, DARBO NAŠUMĄ, SKATINANT TARYBINIŲ ŽMONIŲ SOCIALINĮ IR DARBO AKTYVUMĄ.

Atsakingas šių ilgalaikių uždavinių realizavimo etapas bus vienuoliktasis penkmetis, kurio svarbiausias uždavinys YRA TOLIAU KELTI TARYBINIŲ ŽMONIŲ GEROVĘ, STABILIAI, VIS SPARČIAU VYSTANT LIAUDIES ŪKĮ, PERTVARKANT EKONOMIKĄ Į INTENSIVUS VYSTYMO VEŽES, RACIONALIAU NAU-

DOJANT ŠALIES GAMYBINĮ POTENCIALĄ, SPARTINANT MOKSLINĘ-TECHNINĘ PAŽANGĄ, VISOKE-RIOPAI TAUPANT VISŲ RŪŠIŲ IŠTEKLIUS IR GERINANT DARBO KOKYBĘ.

Šiam uždaviniui išspręsti partija laiko būtina: įgyvendinti priemonių liaudies gerovei nuosekliai kelti sistemą; užtikrinti vis spartesnį ekonomikos augimą, tobulinti visuomeninės gamybos struktūrą, atkakliai didinti gamybos efektyvumą ir gerinti produkcijos bei paslaugų kokybę visose liaudies ūkio šakose jo visapusiško intensyvinimo pagrindu; užtikrinti tolesnį mokslinės-techninės pažangos spartėjimą; sustiprinti gamtos apsaugą; tobulinti valdymą ir kelti ūkininkavimo lygį visose ekonomikos grandyse; stiprinti jų orientaciją į kuo geriausias galutinius rezultatus; padidinti ekonominių ryšių su užsienio šalimis efektyvumą.

Ypač didelis dėmesys TSKP CK dokumente skiriamas mokslo ir technikos vystymui, kuris turi dar labiau padėti spręsti svarbiausias tarybinės visuomenės pažangos vystymo problemas, greičiau pertvarkyti ekonomiką intensyvaus vystymo pagrindais. Tuo vadovaujantis, numatoma: rengti ir realizuoti tikslingas kompleksines svarbiausių mokslo ir technikos problemų sprendimo programas; smarkiai sutrumpinti naujos technikos kūrimo ir įsisavinimo laiką; stiprinti mokslo ir gamybos ryšius; sustiprinti mokslinio tyrimo ir projektavimo-konstravimo organizacijų materialinę-techninę ir eksperimentinę-gamybinę bazę; operatyviai kelti tyrimų ir projektų kryptį, mokslinių įstaigų organizacinę struktūrą, atsižvelgiant į mokslinės-techninės revoliucijos reikalavimus; tobulinti mokslo kadrų rengimą, jų kvalifikacijos kėlimą ir atestavimą; visokeriopai padėti toliau plėtoti masinę mokslinę-techninę išradėjų ir racionalizatorių kūrybą.

TSKP CK projekte numatoma toliau vystyti visą mūsų ekonomiką. Nacionalinės pajamos, naudojamos vartojimui ir kaupimui, per penkmetį padidės 18—20 procentų.

Svarbiausi pramonės uždaviniai yra geriau aprūpinti liaudies ūkį gamybos priemonėmis, o gyventojus — liaudies vartojamomis prekėmis, gerinti produkcijos kokybę. Intensyvinėti gamybą; visokeriopai naudojant mokslinės-techninės pažangos laimėjimus. Kartu gyventojams skirtų prekių gamybos didinimas ir jų kokybės gerinimas laikomas svarbiausiu visų pramonės šakų, visų įmonių ir organizacijų uždaviniu, visų partinių, tarybinių ir ūkinių organų ypatingo rūpinimosi objektu.

Pramonės produkcijos gamyba padidės — 28 procentais, iš jos gamybos priemonių gamyba — 26—28 procentais, o vartojimo reikmenų — 27—29 procentais. Pramonės gamybos augimo mastą rodo tokie skaičiai. 1985 metais bus pagaminta 1550—1600 milijardų kilovatvalandžių elektros energijos, išgauta 620—645 milijonai tonų naftos, įskaitant dujų kondensatą, 770—800 milijonų tonų anglies, bus pagaminta 117—120 milijonų tonų gatavų valcuotų juodųjų metalų. Kultūrinio-buitinių ir ūkio apyvokos prekių gamyba padidės ne mažiau kaip 1,4 karto.

Svarbi reikšmė skiriama pramonės struktūros tobulinimui, subalansuoto gamybos ir apdirbimo šakų vystymo

užtikrinimui, spartesniam techninę pažangą liaudies ūkyje lemiančios produkcijos gamybos didinimui, tam, kad būtų žymiai didesniu mastu kuriama, įsisavinama ir diegiama į gamybą nauja labai efektyvi technika, plečiama ir sistemingai atnaujinama konstrukcinių medžiagų nomenklatura ir asortimentas, geriau naudojami kuro ir energijos ištekliai, užtikrinta materialinių išteklių ekonomija. Taip pat numatoma didinti produkcijos rentabilitumą, mažinti jos sąvilką, tobulinti pramonės gamybos organizavimo formas, kelti jos specializavimo ir kooperavimo lygį. Žymiai išplėsti velkiančių įmonių techninės perrangos ir rekonstravimo mastą, diegti tolesnę technologiją, mokslinį darbo ir gamybos organizavimą, geriau naudoti gamybinius pajėgumus ir pagrindinius fondus.

TSKP CK projekte plačiai apibūdinama, kaip bus vystomas agropromoninis kompleksas, kurio svarbiausias uždavinys yra patikimai aprūpinti šalį maisto produktais ir žemės ūkio žaliavomis.

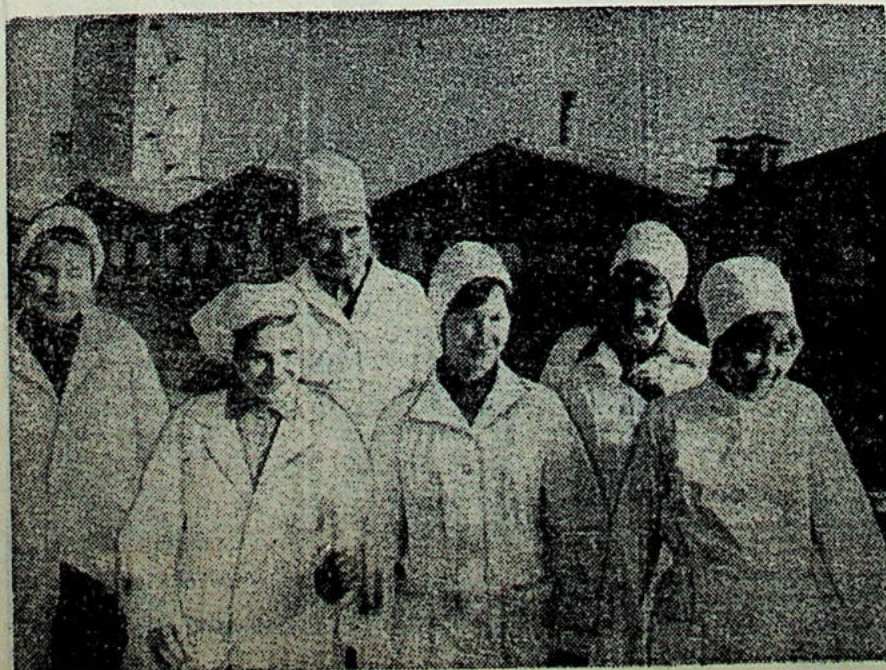
Kad būtų sėkmingai realizuota aprūpinimo maisto produktais programa, numatyta užtikrinti vleningą agropromoninio komplekso šakų planavimą, proporcingą ir subalansuotą vystymą, žymiai sustiprinti jo materialinę-techninę bazę, tobulinti ekonominius ryšius tarp šakų, organizuoti jų tikslią sąveiką didinant žemės ūkio produkcijos gamybą, užtikrinti, kad ji būtų geriau išaugota, transportuojama, perdirbama ir pateikiama vartotojui.

Žemės ūkyje išskeltas uždavinys dinamiškai vystyti visas šakas ir didinti jų efektyvumą, daugiau gaminti produkcijos ir gerinti jos kokybę, toliau vykdant visokerio žemės ūkio gamybos intensyvinimo kursą. Taip pat nutarta atkakliai diegti pirmųjų patyrimą, tobulinti darbo ir gamybos organizavimą kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose, žymiai efektyviau naudoti žemę, gamybinius fondus, materialinius, finansinius ir darbo išteklius, įgyvendinti sistemą priemonių ūkiskaltai stiprinti.

Žemės ūkio produkcijos gamybos metinis vidurkis per penkmetį padidės 12—14 procentų. Grūdų gamybos metinį vidurkį reikės padidinti iki 238—243 milijonų tonų, medvilnės žaliavos — iki 9,2—9,3 milijono tonų, cukrinių runkelių — iki 100—103 milijonų tonų, mėsos gamyba — iki 17—17,5 milijono tonų, pieno — iki 97—99 milijonų tonų, kiaušinių — ne mažiau kaip iki 72 milijardų ir vilnos — iki 470—480 tūkstančių tonų.

TSKP CK dokumente numatyta toliau plėsti žemių melioravimą, daugiau tielti žemdirbystės ir gyvulininkystės chemizavimo priemonių ir jas racionaliau naudoti, toliau aprūpinti nauja technika žemės ūkį. Kolūkiui ir tarybiniai ūkiai gaus per penkmetį 1870 tūkstančių traktorių, 1450 tūkstančių sunkvežimių, 600 tūkstančių javų kombainų, daug kitos technikos, taip pat mineralinių trąšų, cheminių pašarinių priedų ir augalų apsaugos priemonių. Bus nuosekliai specializuojama ir koncentruojama žemės ūkio gamyba tarpuklinės kooperacijos ir agropromoninės integracijos pagrindu.

(NUKELTA I 3 PSL.)

Šiomis dienomis Tontiško rajone stoji rikluten „Sidabros“ tarpuklinės gyvulininkystės įmonės antroji eilė. Ši įmonė per metus patieks 29 tūkstančius centnerių mėsos. Vieno metu čia bus mechanizuotai penkma 18 tūkstančių kiaulių. Įmonės kolektyvas įsipareigojo ankščiau laiko pasiekti projektinį gamybos lygį.

NUOTRAUKIOJE: geriausi „Sidabros“ tarpuklinės gyvulininkystės įmonės darbuotojai (iš kairės) vef. gydytoja B. Rimkutė, operatorė Z. Jurgelytė, vyriausiasis zootechnikas E. Kevišas, operatorės N. Juozauskaitė ir D. Burbaitė, zootechnikė D. Narušaitienė.

T. Zebrausko (ELTA) nuotr.

NUO SUVAŽIAVIMO IKI SUVAŽIAVIMO: RYŠKIŲ PERMAINŲ METAI

„Kiekvienas suvažiavimas atverdamas partijai ir liaudžiai naujus horizontus. Esu įsitikinęs, kad toks bus ir TSKP XXVI suvažiavimas, kuris turi nustatyti kovos ateinančiame komunizmo kūrime etape strategiją ir taktiką“. — TSKP CK biržello plenumo kalbėjo draugas L. Brežnevas.

Pasitinkant tą neeilinį visos mūsų šalies gyvenimo įvykį, šiandien norime glausčiai prisiminti, kokia ekonominė pažanga bei socialinės permainos ženklinio Svėdasų apylinkės dirbančiųjų gyvenimą ir būklę, su kokiais pasiekimais jie vainikuoja dešimtojo penkmečio finišą.

AKIRATYJE—SOCIALINIAI UŽDAVINIAI

„Kolektyvinio darbo“ korespondento interviu su Svėdasų apylinkės Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininku Stasiu GIEDRAITIU

KORESPONDENTAS: Be didžiausio turto turintys kaimo žmonės, skaičiuojami hektarų dosnuma, karvių ir kiaulių bandas, pirmiausia mąstome apie viso to gero kūrėją — žmogų. Tačiau ekonominė mūsų gyvenimo pažanga neatsiejama ir išsivystę ir su tuo, kaip sugebame spręsti kaimui svarbius socialinius uždavinius. Norėjęs, jog būtų pastarąjį klausimą šiandien kiek plačiau ir aptartume.

S. GIEDRAITIS: Ištis, ir pilnesnis aruodas, ir dosnesnį mūsų šalį dabar nušėmė ne vien dirbančiojo pastangos, jo sugebėjimai, bet ir visa eilė tokių socia-

linių aspektų, kaip žmonių gerbūvio kėlimas, buities sąlygų gerinimas, dvasinio pasaulio turinimas, sąmoningumo, gilaus visuomeninio ūkio interesų supratimo, kolektyviškumo jausmo ugdyimas. Džiugu pastebėti, kad šių aktualių socialinių problemų sprendimas nebuvo paliktas savieigai: dešimtojo penkmečio metais atsiradusius gražius poslinkius dabar nesunku įžūrėti saviems, nes standartiniams ne vienos gyvenvietės rūbe. Apie tai byloja ir pastebimai suaktyvėjęs ūkio ūkio kultūrinis gyvenimas, per kaimą pliačiu žingsniu žengiant įvairiapusis progresas, kurį visi matome,

visi apčiuopiame.

KORESPONDENTAS: Man regis, kad šis besibaigiantis penkmetis tiek Svėdasuose, tiek kitose apylinkės gyvenvietėse tarp kitų savo esminių bruožų, visų pirma akį patraukia ūkio lapų vainikų gausumu ant ne vienos būvusios statybvietės?

S. GIEDRAITIS: Nebus perdėta, jeigu bus pasakyta, kad visi pastarieji metaiėjo po pabaigutį vainiko ženklu. Imkim kad ir tuos pačius Svėdasus, kurie iš prieš keletą metų buvusio neišvaizdaus apylinkės miestelio šiandien išsistiebė į pavirdinę gyvenvietę. Ne tik patiemis dabar čia miela gy-

venti, bet ir prieš sveiką pasipukioči yra kuo. Vien dešimtojo penkmečio laikotarpiu Svėdasų biografijon įsirašė nauji erdvūs kultūros namai, kurių nepeikia dargi patys išrankiausios profesionalūs meno kolektyvai, lankytojus pasitinka išvaizdi nauja ambulatorija, pasižyminti savo erdvumu, darbo sąlygų patogumu. Siemet duris atvėrė maisto produktų parduotuvė, naujas priestatas, sporto salė bei mokinių bendrabutis su valgykla iškilų prie vietos vidurinės mokyklos. O visų įkurtųjų ir nesumines — pasakysiu tik, kad teko nutiesti naujas Zvejų ir Beržų gatves, o dar trys gatvės tebelaukia savo vardų.

Nemaža naujo įžūrėsi ir „Lenino keliu“, „Aušros“ kolūkiuose, kur ypač neatpažįstamai pakitusios Vaitkūnų. Dujocių gyvenvietės, senąjį sodžių dabina ryškiaspalviai alytiškių gamybos namai. Per šiuos penkis metus apylinkėje atšvesta daugiau kaip 100 įkurtųjų nuosavose trobose, nemaža gyvenamųjų trobesių surasta ir ūkių įėjomis. Visos gyvenvietės gražiai anždintos, kiek įmanoma tvarkomas jų gerbūvis. Kitaip ir negali būti, nes visi žinom, kad gražus kaimas turi didelę trauką. Gražus kaimas nebūna tuščias...

KORESPONDENTAS: Visai tai, suprantama, turi neabejotiną įtaką, tačiau šalia pamirėto, nemažesnis vaidmuo, matyt, tenka ir kitiems žemdirbių būklę sąlygojantiems klausimams?

S. GIEDRAITIS: Be abejonės. Pamenat, vienu metu buvo pasigirdę balsai kaime statyti daugiabučius namus, kai kas net pradėjo manyti, kad „kaimas virs miestu“. Gi iš tiesų, kaip rodo pats gyvenimas, dabartinis žemdirbių nors ir nori miestų būtinyje bei kultūrinio patogumų, tačiau sykiu jo neapleidęs noras tuo pačiu išnaudoti ir visus privatumus, kuriuos jam teikia gyvenimas kaime. Zvelgdami iš tokių pozicijų, apylinkės ūkių vadovai labai laiku susivokė, kas kaime šiandien aktualiausia. Antai visose ką tik minėtose naujose gyvenvietėse dabar rasi ne tik asfaltą dangą: nebe naujiena šičia ir vandentiekis, kanalizacija, o Vaitkūnų gyvenvietės ir Svėdasų miestelio katili-

nės savo šilumą tiekia jau ir daliai gyventojų namų. Gal kas sakys smulkmena, bet mano įsitikinimu ne paskutinė vieta čia tenka dargi sava laikiam apylinkės telefonų tinklo išplėtimui — šiuo metu pas mus visur pilnuose patenkinami visų norinčiųjų telefonus įsivesti gyventojų pareiškimai. Arba štai buvau užsiminęs apie naująją ambulatoriją. Jai stojus rikiuotėn, vietoj trijų čia dirbusių gydytojų dabar dirbuojasi septynetas, atsidaro galimybė bėdos išliktam žmogui suteikti kur kas įvairiapusiškesnę ir kvalifikuotesnę medicininę pagalbą. Argi tai maža pasakanti detalė? Girdim kalbas, kad kaimė dabar užtenka ir valgio, ir apdaro, bet vien duona žmogaus nepatenkina... O juk teisybė, kitaip ir nebegalima būti, jeigu norim, kad kaimo žmogus išsiveržtų iš savo asmeninių interesų pasaulio, taptų kolektyvistu, platesnio intelekto ir akiračio žmogumi — tad su nemažesniu pasitenkinimu galim konstatuoti, jog šio penkmečio bėgyje visuose apylinkės ūkiuose duris atvėrė nauji, įdomia architektūra pasižymintys kultūros namai. Apylinkėje taipogi pastebimai pagerėjo kelių tinklas, per visas gyvenvietes kursuoja autobusai, gyventojų patogumui — parduotuvės, valgyklos...

Partija ir vyriausybė ištis labai daug daro sprendamos žemdirbių materiali-

nės gerovės ir socialinius klausimus, kiek įmanoma stengiamės šito neapeiti ir mes — apylinkės partiečiai, deputatai aktyvas.

KORESPONDENTAS: O kaip pasikelti pats žmogus? Kokios permainos pastebimos jo mąstysenoje, pažirtyje į gyvenimą, darbą?

S. GIEDRAITIS: Mūsų apylinkė, sakyčiau, nuo seno nesvetimos gražaus darbo tradicijos, jos tęsiamos ir dabar. Ir dabar didelio atkaklumo reikalauja mūsų duona, pienas, mėsa. Šio mėsio kareiviai — mūsų artėjai, gyvulių augintojai, žemės ūkio specialistai. Nemiui šičia ne vienos pavarės, nes jų tektų išvardinti ne vieną ir ne dvi dešimtis Diduma jų, anot poetų, žmonės, turintys paukščio nerimastį, bitelės darbuotumą ir žemdirbio sąžinę. Ypač tai buvo pastebima paskutiniaisiais metais, kai iš pažliugusių laukų teko gelbėti bemaž kiekvieną derliaus kilogramą.

Ateinančių metų vasario 23 dieną į mūsų šalies gyvenimo metraštį bus pradėtas rašyti dar vienas reikšmingas komunizmo kūrimo etapo puslapis. Tos istorinės datos išvakarėse apylinkės dirbančiųjų ūkis — derama ir garbingai pasitikti naująjį Lenino partijos forumą, susitelkti naujiems siekimams ir kovai už naują darbo pergalę, pasiekti, kad kiekvienas žinotų, ką jis turi nuveikti, ką padaryti, kur jo vieta rikiuotėje.

PENKERIŲ METŲ KRAITIS

Pasakoja „Lenino keliu“ kolūkio vyriausiasis zootechnikas Anicetas CIZAUSKAS

Į mūsų ūkio gyvulininkystės fermas išsiūsoja bemaž 40 dirbančiųjų. Anądien paskačiavau: to neįtin didelio kolektyvo pastangų dėka šiemet kiekvieną dieną ūky pagaminam vidutiniškai po 4,6 tonos pieno ir po 1,2 tonos mėsos... Toks kasdieninis mūsų indėlis į respublikos ar rajono aruodą kiekviniui požiūriu gal ir nėra didelis, bet užtat jisai neišmatuojamai žymus savo nuosirdumu. Suprantama, visi mūsų šiandienos pasiekimai nebūtų galimi, jei neturėtume puikių fermų, jei nebūtų Komunistų partijos įžvalgos agrarinės politikos.

Tradicija tapo įžymius, neeilinius įvykius pasitinkant, įsigilinti, koks darbu vainikas yra nupintas, kokie užmojai ir pastangos ženklinio nueitą kelią. Kalbant apie pastarųjų penkių metų darbų kraitį, noriu sugretinti keletą skaičių: jei startuojant dešimtajam penkmečiui (1976 m.) 100 ha žemės ūkio naudmenų gaminom po 582 cnt pieno, tai šiemet tas rodiklis realiai sieks 674 cnt. Nors melžiamų karvių skaičius iš esmės per tą laiką nepadidėjo, visgi pieno valstybei šiemet įstengsim parduoti bemaž pustrėčio šimto tonų daugiau nei prieš ketvertą metų. O paslapties čia jokios, nes stropumo, sumaniau plėtojamo veislinio darbo dėka primilžius iš karvės nuo 3440 kg (1976 m.) padidinom iki 3617 kg (1979 m.). Kad ir nelengva žiema laukia, tasai rodiklis, manom, nesmuktels ir šiemet. Gražūs poslinkiai matyti ir mėsos gamybos srityje. 1976 metais 100 ha žemės ūkio naudmenų gaminom po 170 cnt mėsos, šiemet planuojam gauti po 200 centnerių.

Visus šiuos turtus neša ne atvairai. Pirmiausia, kaip jau minėjau, tai didelio vė-

gyvulininkystės darbuotojų, šios grandies specialistų stropumo, pareigingumo, nuosirdaus triūso vaisius. Štai darbščioji karvių melžėja Stasė Jasiulionienė, pirma laiko įvykdžiusi asmeninio socialistinio įsipareigojimus, iki sausio pirmosios pasiryžo iš kiekvienos melžiamos karvės gauti daugiau kaip 4000 kg pieno. Panaši riba pagal įgėgas ir Irenai Raščiluvienėi, ir Genel Belousienėi. Neatsitiktinai Kunigiškių karvių fermą už produkcijos didinimą ir pieno produktų gamybą praejusios žiemos metu tapo visasąjunginio soclenktyniavimo nugalėtoja, kolektyvas

apdovanotas TSRS žemės ūkio ministerijos ir Žemės ūkio darbuotojų profsąjungos Centro Komiteto garbės diplomu bei pinigine premija. Arba kaip nepaminti kiaulių augintojų Danutės ir Janinos Raščiluvienių, Elenos Pivoriūnienės, veršių augintojų Vytauto Sukio, Elenos Skadienės, sumanių gyvulininkystės specialistų Birutės Rimšienės, Antaninos Polikevičienės, Jono Sluko ir daugelio kitų. Geras pasiekimus nemažai sąlygojo geros buities ir darbo sąlygos, pažangi darbų rikiuotė. Dailis darbo našumo rezervų taupigij slypėjo tarpusavio supralime, nuosirdume, draugiškume ir principingume, atvirume ir jautrume — višame, ką vadiname kolektyvo mikroklimatu.

J. Junepičiaus nuotraukoje: vienos geriausių „Lenino keliu“ kolūkio gyvulininkystės darbuotojų, komunistinio darbo spartuolės karvių melžėjos S. Rutkauskienės ir S. Jasiulionienės su Kunigiškių karvių fermos vedėja A. Polikevičiene (viduryje) poilsio kambaryje.

Mechanizacija — žemės ūkio pamatas

Pasakoja Svėdasų kolūkio vyriausiasis inžinierius-mechanikas Kazimieras ČERSKUS

Su kuo kaime bekalbėtum, visi vienu balsu pasakys: mechanizacija — žemės ūkio gamybos pamatas, mechanizatoriai laiko tris nelengvas darbu naštos kertes. Ir tai ne kiek neperdėta. Mašinos žemdirbių rankas pavaduoja bemaž visuose darbuose, pradedant žemės ruošimu ir baigiant derliaus dorjumu. Fermose, sandėliuose taip pat veikia aibės mechanizmų. Mechanizatoriai šiandien tapo vyraujančia socialine grupe kaime.

Tai pasiekta nuolatiniu ir nenuilstamu partijos rūpinimu žemės ūkiu. Daugiau kaip 70 traktorių, 12 kombainų, 25 automašinos, nemaža kitų įvairių padargų ir mechanizmų — tokia jėga šiuo metu valdo mūsų ūkio ūkio ūkio. Ir šis turtas nuolat didėja. Nemažiau džiugu, kad mašinos atkeliauja vis našesnės, vis galingesnės. Tik pastarojo penkmečio bėgyje technikos parką papildė 10 energingų traktorių, galinčių traukti plačiąsias padargus. Rikiuotėn taipogi stojo 9 našūs javų kombainai.

Jei įvairios žemės ūkio technikos gaunam vis daugiau, tai darbo rankų kaime negausėja ir matyt nebegausės. Suprantama, kad vis aštresnė problema tampa našus, pilnakrūvis mechanizmų panaudojimas. Per dešimtąjį penkmetį ledai pajudėjo ir šičia: nūnai palankesnėmis gamtinėmis sąlygomis mūsų kombainininkai kiekvienas per dieną nesunkiai įstengia nukirsti beveik po 8 hektarus javų, o atskiromis dienomis ir daugiau. Kaip taisyklė, šiuose baruose bemaž kasmet nepralenkiamas darbo veteranas komunistas Algis

Krasauskas, bet vis dažniau jam ant kulnų mina brolis Leonas, Pranas Daugilis, Rimantas Merkys... Artojai, savo ruožtu, rikiuojasi į Gintautą Vilutį, Joną Sedelskį, Antaną Matulevičių, kurių pamainos išdirbis dabar šoktelėjęs iki 14 hektarų. Patebimai ūgtelėjusių darbo temų priežasčių toli ieškoti nereikia. Viena jų — nuolatiniš dėmesys laukų kultūrinimo darbams, svarus melioratorių indėlis. Antai tik per šiuos paskutiniuosius penkerius metus melioratoriai mūsų ūkyje nusiausino daugiau kaip 400 hektarų įmirkusių dirvų. Padidėjusiam darbo našumui nemaža reikšma ir technika valdančių žmonių profesinis meistriškumas. Jeigu praėjusio penkmečio pabaigoje pirmąją klasę turinčių mechanizatorių priskaičiavom vos 11, tai šiuo metu tokių žmonių jau 42. Kvalifikacijos kėlimo reikalams ir ateityje žadam skirti kuo didesnį dėmesį. Rūpindamiesi mechanizatorių gretų papildymu, vien tik šiemet į profesines technikos mokyklos to amato įsigyti pasiuntėm 11 jaunuolių, o iš viso kaimo proftechninės mokyklose šiai dienai moko 22 būsimieji mechanizatoriai. Kitas mūsų rūpestis — tobulinti mechanizatorių darbo sąlygas, nes tik ten, kur jos geros, dažniausiai susiformuoja geras kolektyvas, įsitvirtina jaunieji.

Esam tikri, kad artėjantis naujasis partijos suvažiavimas nužymės dar aiškesnes ateities žemės ūkio mechanizacijos perspektyvas, šalyje ir toliau sėkmingai bus įgyvendinama programa, numatanti paversti žemės ūkio darbą industrinio darbo atmaina.

NAUJI KOMUNIZMO KŪRIMO HORIZONTAI

(ATKELTA IS 1 PSL.)

Maisto pramonės šakose produkcijos gamyba padidės 25–28 procentais, sparčiais tempais bus vystoma maisto ir kruopų, kombinuotųjų pašarų ir mikrobiologijos pramonės gamyba.

Kad būtų geriau ir laiku patenkinami liaudies ūkio ir gyventojų poreikiai pervežimams, numatoma toliau vystyti viešų rūšių transportą.

Šalies ekonominio vystymo mastą ir tempus dideliai lemia statybos tempai ir kokybė. Kapitaliniai įdarbinimai ir liaudies ūkį per penkerius metus padidės 12–15 procentų. Keliame uždavinys iš pagrindų gerinti kapitalinę statybą, didinti kapitalinių įdarbinimų efektyvumą. Tais tikslais numatyta daugiausia dėmesio skirti tam, kad būtų laiku atiduodami naudoti pagrindiniai fondai ir gamybiniai pajėgumai, sukoncentruoti lėšos ir išteklius svarbiausiose statybose, kapitalinius įdarbinimus pirmiausia skirti įmonėms rekonstruoti bei aprūpinti nauja technika ir anksčiau pradėtomis statyboms užbaigti, trumpinti statybos laiką, gerinti projektavimą ir statmų sudarymą.

„Materialinės ir dvasinės vertybės, — sakoma TSCK CK dokumente, — kurlamos darbininkų, kolūkiečių, inteligentijos darbu. Tik darbas yra nacionalinių turtų gausinimo šaltinis. Visuomenė gali paskirstyti tik tai, kas pagaminta. Todėl kuo geresni yra darbo rezultatai, tuo labiau stiprėja socialistinės Tėvynės galia, tuo geriau patenkinami asmeniniai ir visuomeniniai poreikiai, tuo aukštesnis tarybinių žmonių gyvenimo lygis“. Savo ruožtu darbo rezultatai tuo geresni, kuo didesnis jo našumas. Per penketį ne mažiau kaip 85–90 procentų nacionalinių pajamų prieaugio bus gauta didinant visuomeninio darbo našumą.

Didelė ir svarbi vieta TSCK CK dokumente skiriama socialistinio vystymo ir liaudies gerovės kėlimo programai. Realiosios pajamos vidutiniškai vienam gyventojui padidės 16–18 procentų. Vidutinis mėnesinis darbininkų ir tarnautojų darbo užmokestis padidės 13–16 procentų ir penkmečio pabaigoje bus ne mažesnis kaip 190–195 rubliai per mėnesį, kolūkiečių pajamos iš kolūkių visuomeninio ūkio padidės 20–22 procentais. Be to, dar didesni vaidmenį vaidins išmokos ir lengvatos iš visuomeninių vartojimo fondų, kurie išaugs per penketį 20 procentų. Numatyta per penkerius metus pastatyti 530–540 milijonų kvadratinų metrų ploto gyvenamųjų namų.

TSCK CK projekte numatytos priemonės sudaryti kuo palankiausioms tarybinių žmonių darbo ir poilsio sąlygoms, jų išsilavinimo ir kultūros lygiui kelti, sveikatos apsaugai, šeimai stiprinti, vaikų auklėjimui gerinti. Bus toliau vystoma socialistinio aprūpinimo sistema, prekyba, visuomeninis maitinimas ir buitinis aptarnavimas, liaudies švietimas. Kvalifikuotų darbininkų išleidimas iš profesinių technikos mokyklų per penketį bus padidintas iki 13 milijonų žmonių, bus parengta maždaug 10 milijonų specialistų su aukštuoju ir specialiuoju viduriniu mokslu. Daug reikės padaryti ugdant socialistinę kultūrą ir meną, kad dar didesnis būtų jų vaidmuo formuojant marksistinę-lenininę pasaulėžiūrą, geriau tenkinant įvairių tarybinių žmonių dvasinius poreikius.

Penkmečiui numatytas gamybos augimas reikalauja geriau išdėstyti gamybines jėgas, kas yra įmanoma toliau specializuojant ir proporcingai vystant sąjunginių respublikų ir ekonominių rajonų ūkį vieningame šalies liaudies ūkio komplekse. Bus toliau vystoma visų sąjunginių respublikų ekonomika, paspartintai didinamas šalies rytinių rajonų ekonominis potencialas.

Numatoma toliau vystyti TSRS ekonominis ryšius su užsienio šalimis, ir pirmiausia su socialistinėmis šalimis, aktyviai dalyvaui toliau gilinant ESPT šalių socialistinį ekonomikos integravimą. Bus plėtojami savitarpiškai naudingi prekybiniai ir kitokie ryšiai su besivystančiomis šalimis. Vadovaujantis skirtingų socialistinių sistemų valstybių taikaus sambūvio principais ir būtinumu įtvirtinti tarptautinio įtempimo mažinimo procesą, numatyta palaikyti stabilius savitarpiškai naudingus ryšius su išsivysčiusiomis kapitalistinėmis šalimis, suinteresuotomis bendradarbiauti su Tarybų Sąjunga.

Specialus projekto skyrius skirtas tolesniam valdymo tobulinimui, ūkininkavimo lygio kėlimui visose ekonomikos grandyse. Vienuoliktajame penkmečiu bus įdiegtas kompleksas partijos ir vyriausybės parengtų priemonių, kurios padės tobulinti ūkio mechanizavimą ir stiprinti jo poveikį gamybos efektyvumo didinimui ir darbo kokybės kėlimui.

TSCK CK projektas Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XXVI suvažiavimui „Pagrindinės TSRS ekonominio ir socialistinio vystymo kryptys 1981–1985 metams ir laikotarpiui iki 1990 metų“ yra pagrindas vienuoliktajam penkmečiui valstybiniam planui sudaryti. Jis atveria

mūsų šaliai naujus horizontus, naujas perspektyvas ir spekyvas. Visaliaudinis projekto svarstymas prasideda esant visuotiniam patriotiniam pakilimui, ir, be abejo, sužadins dar didesnę politinę ir gamybinių masių aktyvumą.

Kad būtų įvykdyti penkmečio uždaviniai, sakoma TSCK CK projekte, reikia sumanialiai naudoti neįsainkamas tarybines santvarkos jėgas, didinti gamybinių ir mokslinių-techninių potencialą, gausius šalies gamtos išteklius. Naudoti visas turimas galimybes, užtikrinti, kad rezervai tarnautų liaudies ūkiui, žymiai padidinti gamybos efektyvumą — partinių, valstybinių ir ūkinių organų, visų visuomeninių organizacijų, darbo kolektyvų, kiekvieno tarybinio žmogaus pareiga.

Vienuoliktajam penkmečiui uždavinių įvykdymas reikalauja tobulinti organizacinį ir politinį darbą. Turi būti didinamas reiklumas kadrųms už nustatytą užduotį įvykdymą, už labai gerą darbo organizuotumą ir tikslumą, už griežtą planinės drausmės laikymąsi, ugdomas jų veiklumas, atsakomybė ir iniciatyva.

Visi partiniai komitetai ir partinės organizacijos turi mobilizuoti darbo žmones, kad būtų besąlygiškai įvykdytos planinės užduotys kiekviename gamybiname kolektyve nuo pirmųjų penkmečio dienų, tobulinti darbo stilių ir metodus, nesitaikstyti su biurokratizmu ir vilklizmu. Didelis vaidmuo sprendžiant partijos iškelto uždavinio priklausys Liaudies deputatų taryboms, profesinėms sąjungoms, Lenino komjaunimui. Svarbu išplėsti visaliaudinį socialistinį lenktyniavimą, kad būtų sėkmingai realizuotas vienuoliktajam penkmečiui planas, mobilizuoti visi gamybos rezervai, kuo sparčiau diegiami mokslo ir technikos laimėjimai, racionaliai naudojama visa, kas sukurta liaudies darbu.

Sėkmingas penkmečio plano įvykdymas užtikrins tolesnę šalies ekonominio potencialo augimą ir liaudies gerovės kėlimą, reikiama Tarybų valstybės gynybinės galios lygi, dar labiau padidins jos tarptautinį autoritetą, padės stiprinti pasaulinę socialistinę sistemą ir teikti visas jėgas kovojančias už taiką ir socialinę pažangą.

TSCK Centro Komitetas yra tvirtai įsitikinęs, kad Lenino partijos vadovaujama tarybinė liaudies paslėks naujų laimėjimų, kurdama komunizmą, sprendama daugybę ekonominių ir socialistinių problemų, stiprindama mūsų Tėvynės galia.

GRUODŽIO 3 D. „PRAVDOS“ VEDAMASIS

GARBINGAS RAŠYTOJOS JUBILIEJUS

Sulaukė garbingo jubilėjaus, savo 85-mečio, Bronė Buivydaite, dabar jau pati seniausia lietuvių rašytoja.

B. Buivydaite (gim. 1895 m. lapkričio 26 (gruodžio 8 d.) ankstyvieji vaikystės metai prabėgo Svėdasuose, ant legendomis apipinto Alauso ežero krantų, bet gyvensi anų metų prisiminimai susiję su Anykščiais, kur apie 1900 m. persikraustė poelės tėval.

Anykščių aukštieji kalneliai, vingrieji upeliai, gražios Svėtosios pakrantės, ramus pušelių ošimas ugdė grožio jausmą ir žadino svajones.

Voronežo lietuvių gimnazijoje prabėgo ketveri sunkių išbandymų metai. Čia kūrėsi moksleivių kuopelės, buvo leidžiami laikraščiai, rengiami vaidinimai, paskaitos. Čia poetės mokytojai buvo Z. Zemaitytė, P. Mašiotas, S. Ciurlionienė-Kymantaitė ir kt. Grįžusi į Lietuvą, poetė mokytojauja Skuode, Panevėžyje, bet ją nenumaldomai traukia laikinoji sostinė, kur tuomet kūrėsi nacionalinis teatras. Apsigyvenusi arčiau Kauno, poetė visą gyvenimą liko teatrinio meno entuziastė, be prozos ir poezijos knygų, sukūrė keltą libretų, inscenizacijų ir pjesių vaikų teatrui.

1921 m. Tyrų Duktės pseudonimu išėjo iš spaudos pirmoji B. Buivydaite lyrikos knyga „Vasaros šnėkos“. Po šios knygos sekė kritikos smūgiai dar labiau paskatinti kūrybiniam darbui, ji bemeilija atsiskirti mokytojos duonos, negu plunksnos, ir nuo 1930 m. iki antrojo pasaulinio karo išleido „Anykščių balades“, antrąjį eilėraščių rinkinį „Skudukas“, dvi pjeses vaikų teatrui „Stebuklingoji radasta“, „Lapė gudruolė“, romaną „Mokytojų gyvenimo „Atvarsti lapai“, dvi apysakas

vaikams — „Aukštinį batelį“ ir „Tris bičiulius“. Išėjo trečias eilėraščių rinkinys „Po žilvicius“ ir knygutė vaikams „Pagirų maža trobelė“. Karo sumaištyje vėl mokytojavimas, po karo, nuo 1948 metų, liga, vienašė prie sergančios motinos lovos.

Senatvė — ne vien smilkinų šarma ir veido raukšlės, bet daugeliu atvejų — ramus susitaikymas su lemtimi. Tačiau B. Buivydaite senatvė lyg ir nepalietė. Nepaisant to, kad po vaikystėje persirgto sunkaus kairiosios akies uždegimo ji pamažu merksė, o vėliau prigeso ir dešinioji, gerokai atpėmėdama poetės žvilgsnį, nebe-dama negalių ir ligų, ji išsaugojo stebėtiną proto giedrumą.

Tai įrodė su dideliu atkaklumu ir meile 1969 m. pasirodžiusi stambi autobiografinė apysaka „Pro vaikystės langą“ — XX a. pradžios Anykščių panorama; čia atkurtas prabėgęs laikas, įvykiai ir žmonės, net ano meto atmosfera, spalvos, kvapai, prietariai, tikėjimai, didelės skriaudos ir maži džiaugsmiai, telpantieji vaiko širdyje.

B. Buivydaite su pasididžiu kalba apie savo darbą, vardina buvusius savo auklėtinius. Tai Povilas Rotomskis, įžymus kultūros veikėjas, revoliucionierius, diplomatas ir gėlininkas, tai Jurgis Lebedys, literatūros istorikas, kalbininkas Antanas Salys, tai... Jų nesuskaičiuojama daugybė. Pasididžiuoti yra kuo. B. Buivydaite, kaip pedagogė, buvo iš tų retų mokytojų, kurie visada troško, kad jos mokiniai daugiau žinotų už ją pačią, kad patys skaitytų, gilintųsi, nusileistų į pačią męgto dalyko širdį, nebūtų abejingi poezijai, dailėi

muzikai, ypač visų menų sutelkėjui ir magiškam burtninkui — teatrui.

Nelengvas buvo rašytojos kelias į tarybinę literatūrą. Žodžiais ir darbais ją rėmė geri žmonės, kuriais poetė nuoširdžiausiai tikėjo visą gyvenimą. Visų pirma — A. Vienuolis, V. Mykolaitis-Putinas, A. Liobytė.

1972 m. rašytoja jaunėlems skaitytojoms padovanojo eilėraščių rinkinį „Karkolų švilpa“. Tai eilėraščių, verčiantieji jaunąjį skaitytoją subtiliau pažvelgti į jį supantį pasaulį ir gerėti juo, nebūti abejingu blogiui.

Rašytoja jau parengė spaudai autobiografinę apysaką „Pro vaikystės langą“ antrąją dalį „Vargai vartus kilnoja“.

Sveikindami mūsų literatūros veteranę jubilėjaus proga, linkime ir toliau geriausios kloties darbuose, kūrybinės energijos, dar daug kartų savo sielos akimis pažvelgti pro vaikystės langą į tuos laikus, kur kiekvienas skaitytojas atrastų pasimiršusios gimtosios kalbos žodžius, papročius, praeities žmonių veidus ir išmintį.

Edita Stiklinskaitė
Anykščių rajono centrinės bibliotekos direktorė

Tėvelis išvažiavo dar vasarą, o dabar jau ir po Naujų metų, ir jokios žinėlės, todėl Genutė jau antras mėnuo kasdien stoviniuoja prie lango, laukdama laiškanėsio ir žinūredama, kur jis eis, išėjęs iš klebonijos: ar grįš į miestelį, ar eis į Jurzdiką.

Į kleboniją tai kasdien eina. Jeigu grįžta į miestelį, tai jau visa viltis žuvusi, bet jei eina į Jurzdiką, tai ji laiškanėsį ne tik akimis sutinka, bet ir palaukia grįžtančio... O gal pamiršo užnešti ir, tik visus išdalijęs, žiūri — dar vienas yra... Jis grįžta labai greitai, mažai kas laišku gausa, o laikraštį teima tik tos panytės Karčevskos, kur gyvena pas Rožytės tėvus.

Pro langą matosi kitoje gatvės pusėje balta mūrinė špitolė. Ant jos aukšto kamino tupi kuosa, matyt šil-dos. Toliau raudonų plytų šventoriaus mūras. Už špitolės, palei šventoriaus mū-

ra — platus kelias į kleboniją. Kelniu prabėgo rudas, uodega užrietas šuniukas, iš miestelio važiuoja rogersisiklaupęs kailiniuotas vyras, bet laiškanėsio vis nesimato.

Nagi, štai, iš miestelio jau atbrenda per purų gilų sniegą — šių naktį tiek

klo? Gal į Jurzdiką. — Mama, mama, pačtaljonas iš Petruševskio išėjo ir eina į Jurzdiką mūsų pusel! Gal pas mus? Gal tėvelio gromatą atneša? Tikrai, tikrai pas mus! Jau prie vartelių sustojo. Aš bėgu pasitikt, — tik supykši durys.

Mažosios sulips ant bobutės lovos ir subeda nosis į langą.

Mama atsitiesusi irgi žiūri pro langą. Ir kalavartas virtuvėj nutilo.

— Nagi Genutei padavė gromatą, ačiū dieviui, — pasigirsta bobutės balsas.

— Taigi, tikrai padavė gromatą, — įbėda adatą į audeklą mama ir atsisuka.

— Gromatą, gromatą iš tėvelio! — bėga pas mamą Genutė ir paduoda laišką.

— Tikrai iš tėvelio, — mamos akys nušvinta.

— Noriu tėvelio gromatos pažiūrėt, — šaukia Steputė ir bėga prie mamos, o pas-kui ją į Aliutę.

Ateina ir bobutė, pasislato suolej prie stalo ir, atsi-sėdusi pasiremia ranka, pasiruošia klausyti.

Mama pasitraukia su taburele prie lango, aplėšusi voką, išima smulkiai prirasytą lapą ir sulenkta voką. Genutė tuoj paima voką ir atlenkia.

— Mama, kas čia parašytą, gal tėvelio adresas?

— Taigi! taigi, adresas, padėk, — mama stengiasi įskaityti laišką, ir šlebizavodama krutina lūpas, bet tėvelio raidės neaiškios ir sunku išskaityti.

— Duok man pasižiūrėti, — siekia Steputė voko.

— Neliesk, dar sutepsi, — pastumia Genutė toliau.

Labai reikalingi puslapiai

Yra žmonių, kurie nesužibą pirmo ryškumo žvaigždėmis, nenušviečia ryškia šviesa savo gyvenimo kelio, tačiau savo kukliu gyvenimu, savo darbais taurina žmonių širdis, atskleidžia tą nuostabų gėrio, grožio pasaulį, skatina jo siekti. Jie visą gyvenimą grūdėlis po grūdėlio kaupia gėrio grūdus ir dalija juos aplinkiniams. Toliau, mano nuomone, yra mūsų gerbiama rašytoja B. Buivydaite — Tyrų duklė. Kas iš mūsų, vyresniojo amžiaus žmonių, nesigėrėjo vaikystėje jos „Stebuklinga radasta“, eilėraščių, neskaityt „Anykščių baladžių“.

Ir štai dar vienas — ne taip seniai pasirodęs kūrinys — „Pro vaikystės langą“, kuris drauge su kitų rašytojų memuariniais kūriniais leidžia praskleisti praeities kampelį, žvilgtelti į vaikystės — mūsų vaikystės — dienas. Tuo ji mums miela, nes su knygos puslapiais, rodienas, atgyja ir tavo paties vaikystė. Čia ir Genutės žvilgsnis į gyvenimą, čia ir žiauriai gaspadoriaus sumušta Zvinakienės Barborytė. Reikia, oi, kaip reikia tokių puslapių ne tik mums — ir mūsų jaunimui. Tada kitaip žvelgi į pasaulį, į nūdieną.

Už tai mes ir dėkingi jubilijatei, sulaukusiai garbingo amžiaus, savo 85-mečio.

Kuklius namelis Sagalovo gatvėje. Ten ir dabar palinkusi prie stalo rašytoja Bronė Buivydaite. Mes tikime, kad ji dar netarė savo paskutinio žodžio.

R. Ralia

J. Biliūno vidurinės mokyklos mokytojas

nukeltai 4 pusl.

KOLEKTYVINIS
DARBAS

3 psl. 1990. XII. 6

Tėvelio laiškas

Atkelti ir spausdinti.

— Genutė, pasižiūrėk, gal abi ir perskaitysime, — sako mama.
— Pirmoji em, paskui aš.
— E, kokias gi čia literas?
— Čia el, mama, — sako Genutė.
— Taip, čia el, tai gal mielos.

— Na, čia ilgesnis žodis. Lyg en, lyg u...
— Tur būt jūs abi tokios pat gramatnos, — sako bobutė, — nieko nebus, reikės eit ieškot, kas perskaitytu. Gal Genutė nubėgtų pas Juozą ir paprašytų, kad ateitų perskaityti, — bobutė atsiatoja ir žiūri pro langą, — e vagi, ar tik ne lesvinčius paupelių eina namo, dar ir kiškį nešasi.

— Taigi, tikrai lesvinčius, — žiūri ir mama pro langą, — bėk, Genut, pašauk ir paskaitys.
Genutė, sugriebusi skara, bėgdama užsimeta ant galvos ir išdumia.

Priemenėję sutrepsė eigu-ly, nukratydamos sniegą nuo batų.

— Tegul bus pagarbintas, — sustoja prie durų su šaukuvu ant peties.

— Ant amžių amžinųjų, — atsako bobutė.

— Tai ką pasakysite?

— Nugl Steponėlis atslun-
tė gromatą, e nemokam pas-
kaityt. Gal būsi toks geras
ir paskaitysi.

— Gerai, gerai, — eigu-ly,
nusiėmęs šautuvą nuo peties,
stato virtuvėje į kamą, —
labai žingeidus, ką rašo Ste-
ponas, — glostydamos dar
vešlius ūsus, eina į kamba-
rį.

— Sveika gyva. Tai nepa-
skaitote gromatos, — svei-
kinasi su mama.

— Sveikas, sveikas, taigi
nepaskaitom, smulkiai sura-
šyta ir neveikslūs litaros, —
prašom sėstis čia, bus švie-
siau, — pastumia mama ta-
buretę prie langų, padeda
prieš eigu-ly laišką ir pati sė-
dasi prie stalo.

— Aš jau moku gerai ra-
šyt, bet tėvelio laišką nega-
liu paskaityti, litaros labai
suraitytos, — sako Genutė.

— Nieko, aš tas litaras
atraitysiu...

Steputė užsiriša mamai ant
kelio.

— Ramiai sėdėk, — įspėja
mama, — pasiklausysim, ką
tėvelis rašo.

Bobutė jau sėdi ant suo-
lo, o prie jos šono prisiglau-
džia Aliutė. Genutė šalia
mamos užsiremusi ant sfalo,
įbedusi akis į eigu-ly.

Kambaryje tyla, tik girdisi
laikrodžio tikėjimas. Eigu-
lys permeta akimis laišką.

Nuoširdžiai užjaučiame
DONATĄ VAIGINĮ, my-
limam tėveliui mirus.
Utenos pieno kombi-
nato, pieno milteilių
cecho dirbantįjį

JONUI GENIUI
Mirus mylimam tėve-
liui, liūdime kartu su
Tavim.
Bendradarbiai

prie kai kurio žodžio retkar-
čiais stabtelėdamas.

— Tai klausykite, — pra-
deda garsiai.

„Mieliausia mano drauge,
vaikeliai ir motute, — atsi-
krenkštė, — rašau nors ke-
letą žodžių apznaimindamas,
kad jau esu vietoj. Jau ket-
virta diena, kaip čia gyve-
nu, bet vis dar negaliu atsi-
gauti, vis rodos, kad dar vil-
nys tebemėto. Baigiant
plaukti pakilo baisus štur-
mas ir mūsų laivą blaškė ir
mėtė aukštyn ir žemyn kaip
skiedrelę. Vilnys buvo didė-
lės — aukštumo kaip Anykš-
čių bažnyčios bokštai“.

Bobutė atsidūsta.

„Laivas tik braškėjo ir
žvangėjo... Nebemisiļjom,
kad liksim gyvi... Sunkiai
sirgau jūros liga, nieko val-
gyt negalėjau, tik apsikabi-
nės gulė, kad neišmestų
žemėn, kniūpsčiaus gulėjau.
Gerai, kad įdėjot džiovintą
sūrį, tai šiek tiek pakramty-
davau“, atsikrenkštė ir atsi-
duso eigu-ly.

Mama jau šluostėsi aša-
ras, o bobutė šnirpčiojo.

„Per tą didelį šturmą mū-
sų laivas nuklydo iš kelio.
Mes į Keiptauną turėjom at-
plaukti rugpjūčio pabaigoj,
o atplaukėm tik pabaigoj
rugšėjo. Esu sveikas tik la-
bai pavargęs, apsisistojau pas
lietuvius, kurių adresą turė-
jau, laikinai priėmė. Guliu
ant tos dėžės, kurią nušiva-
žiau...“

— Dievulėliau, — pertrau-
kė mama, — šitoks vyras ir
guli ant tokios dėžės, kur
tik Steputė išsisektų, bet pra-
šom skaityti toliau.

„Sako, kad nesunku bu-
gauti darbo. Nors neseniai
nuo jūsų atsiskyrčiau, bet jau
vįsų labai pasiilgau. Parašy-
kite, kaip gyvenate, ar visos
sveikos, labai lauksiu. Bu-
čiuojų visas tūkstantį kartų.
Tai tam kartui likite svei-
kos, netrukus vėl parašysiu,
kaip man seksis, kokį ir kur
darbą gausiu. Įdėdau konver-
tą su mano adresu. Jūsų ant
visados Steponas“.

Eigu-lys laišką sulankstė
ir vėl įdėjo į voką.

— Kokios jos juokingos,
— staiga sako Steputė, —
tėvelis nuvažiavo, e jos rau-
da.

— Teisybė vaikas sako, —
šluostosi mama ašaras ir bu-
čiuoja Steputę, — reikiu tik
dievui dėkavoti, kad nenu-
skendo, nuvažiavo. Dabar
kaip akmuo nuo krūtinės nu-
krito, kai žinom, kad jau
vietoj. Labai dėkui už grom-
atos paskaitymą.

— Ale nėra už ką. Kada
tik gausit gromatą ir pašau-
kit, visada paskaitysiu, kol
Genutė išmoks.

STASEI PAVILONIENEI
Tegu nuoširdūs užuo-
jautos žodžiai paguodžia
Jus liūdesio valandą, mi-
rus mylimai seseriai.
O. ir A. Juodzevičiai,
J. ir A. Elvos, B. ir
V. Medišauskal, A.
Višteljūnienė

Nuoširdžiai užjaučiame
STASĖ PAVILONIENĖ,
mirus mylimai seseriai.
B. ir J. Elvos, Z. Ra-
manauskaitė, P. Pol-
kevičienė, S. Varel-
kaitė, V. Peslekienė,
S. Baronaitė

— E, kada gi gromata
parašyta, ar ilgaiėjo? —
klausia mama.

Eigu-ly vėl išima laišką
iš voko ir pasižiūri.

— Rašyta spalio mėnesio
pradžioj.

— Oi, dievulėliau, kaip il-
gai gromatos eina, — atsi-
dūsta bobutė.

— Ne visada taip ilgai ei-
na, — sako eigu-ly. — Tur-
iteiti per mėnesį, tik jeigu
koks šturmas pasitaiko, lai-
vas ilgiau plaukia, tada ir
gromata vėliau ateina. Tuoj
parašykite.

— Žinoma, kad tuoj rašy-
siu, tik ne taip greit man
rašysis. Litaras jau gerai iš-
mokau rašyt (Steponas man
paliko išrašę abėcėlę), bet
kol žodžius slebizavodama
sudėsiu, tai gal bent porą
vakarų prasėdėsiu. Nagi su-
sitarėm rašyti vienas kitam
kas nedėlia, nors žinios bus
ir pasenusios, bet gromata
vis nauja.

— Na, tai kaip jūs čia
dabar gyvenate?

— Šiaip taip amilkstam,
— atsako bobutė, — badu
nemirštam, linus tris nedė-
lias brukom, Karusė labai
pavargę, nepratus prie tokio
sunkaus darbo, skundžiasi,
kad nuo dulkių krūtinė so-
pa...

— Taigi, sunkus dabar gy-
venimas be tėvo, bet nenu-
siminkit, Steponas gudrus
vyras, gaus darbo, matysit,
ir pinigų atsitys, — parami-
na eigu-ly.

— Bet tik žinom, kad jau
nuvažiavo, — tai dabar bus
lengviau ir laukti, — šypso-
si mama.

— Taigi, taigi, na, bet
man laikas namo, — stojasi
eigu-ly.

— E sniege neįklampsti,
bevaikščiodamas po mišką?
— klausia bobutė, — tiek
daug prisnigo.

— Nelnu kur gili, — šyp-
sosi eigu-ly, — tik jau jei-
gu pamatau miško vagies
pėdas ar rogių pavažų žy-
mes, tai jau nežiūriu pusnį
ar ne — tarnyba... — užsi-
sagsto kailinius.

— E kiškį nupylei, ne sekt
gal nereikėjo, — šypso-
si bobutė.

— Taigi, pakliuvo striuka-
uodegis, kai sniego gili, ko-
jos nebetokios greitos. Na,
tai likit sveikos, eisiu jau,
pati namie pletų laukia.

Eigu-ly užsideda kepurę,
pasilima iš kamuo šautuvą ir
išeidamas sako:

— Kiškėlį, kur padėjau
priemenį kampe, išsikepit,
Steponas, matyt, dar ne taip
greit galės padėt: svetima
šalis, svetimi žmonės, svetī-
ma kalba...

Mirus APOLONIJAI
MITLAŠAUSKIENEI,
liūdesio valandą reiškia-
me nuoširdžiai užuojautą
velionės sūnui JUOZUI
ir artimiesiems.
Cernachovskio kol-
ūkio valdyba

JUOZUI
MITLAŠAUSKUI
Giliaus liūdesio valan-
dą, mirus mylimai mamy-
tei, nuoširdžiai užuojautą
reiškia
Cernachovskio kol-
ūkio pirminė partinė
organizacija.

DIDŽIAAKĖS TURI GYVENTI

Trumpos rudens dienos.
Po pietų greitai darosi bals-
va prieblanda. Įsigalint aute-
moms, išėjus iš kambario,
kartais galima išgirsti savo-
tišką ūkavimą, primenantį
vaiko verkimą. Jauni žmo-
nės ne visada susigauja, kas
gi toklu balsu skardenasi.
Vyresniesiems tatal įprasta.
Jie žino, kad tamsoje ūkau-
ja ne kas kitas, o pelėdos.
Seniau šie sparnuočiai buvo
nereti.

Mūsų planetoje gyveno
134 rūšys pelėdų giminės
paukščių. Jie skirstomi į dvi
šeimas: tikrųjų ir lėpsnotų-
jų. Iš pirmųjų mums, tur-
būt, žinomiausios naminės
pelėdos. Jas galima dažniau
pamatyti gyvenvietėse, so-
duose, parkuose. Todėl neat-
sitiiktinai šios pelėdos buvo
pavadintos naminėmis. Jos
maždaug pilkosios varnos
dydžio, bet dėl papursių
plunksnų atrodo didesnės,
Sveria 480—600 gramų.

Naminų pelėdų galva
stambi. Iš priekio dvi di-
dalės akys. Tiesiai jos toli
mato. Kai žmogus tamsoje
nebeskiria daiktų, pelėdos
dar tiksliai sugauna grobį.
Tačiau, kai visai tamsu, kai
žmogus nebegalį įžiūrėti ap-
linkoje esamų daiktų, tada ir
pelėdos grobio nebesugauna.
Netiesia, kad jos nemato die-
nų. Jos ir dienos metu įžiū-
ri netgi smulkius daiktus.
Pagrindinis pelėdų maistas
— pelės, pelėnai, žiurkės.
Kiekviena pelė per metus su-
ėda ne mažiau kaip kilogra-
mą duoninių grūdų, o per tą
patį laiką viena pelėda su-
naikina vidutiniškai tūks-
tantį pelių. Taigi, ji išsaugo
toną grūdų. Be to, vasarą
pelėdos sulesa daug stam-
bių vabzdžių — laukų ir

miškų kenkėjų. Tik labai re-
tais atvejais jos užpuola ko-
kį paliegsų paukščioką. Ap-
lamai, pelėdos su įvairiais
sparnuočiais nesipeša, nors
smulkesni paukšteliai jas ve-
joja panašiai kaip vanagus,
juos šiek tiek primena jų
spalva.

Daugelis stebėjimų rodo,
kad pelėdos neliečia kitų
sparnuočių. Štai vienas pa-
vyzdys. Neseniai vienoje
Anykščių rajono sodyboje
klojimas buvo paverstas ga-
ražu. Šeimininkai pastogėje
paliko kabėtį dėžutes, kurio-
se perėjo balandžiai. Vieno-
je neužimtoje dėžutėje apsi-
gyveno naminų pelėdų po-
relė. Balandžių jos neskriau-
dė, o pelėms ir žiurkėms ne-
leido pasirodyti, graužikus
tuoj pat pačiupdavo.

Panašių vietų perėjimui
pelėdos vis mažiau suranda.
Tik kur ne kur liko senų
sandėlių arba uokų me-
džiūose, augančių gyvenvie-
tėse ar miškų pakraščiuose.
Tiesa, pelėdos apsigyvena
gamtos mylėtojų paruoštuose
inkiluose. Primename, kad
šiemis paukščiams inkilai tu-
ri būti tokie matmenų: aukš-
tis iki landos 30 cm, landos
skersmuo 12 cm, vidaus plo-
tis 22—25 cm. Inkilus pata-
riama įkelti į senus medžius
gyvenviečių želdiniuose arba
miškų pakraščiuose. Geriau-
sia tatal atlikti prieš žiemą.
Iki pavasario prie inkilų pe-
lėdos pripranta, kartais juo-
se net gyvena. Balandžio
pirmomis dienomis patelė pa-
deda 2—4 baltus kiaušinius.
Nesuradusios tinkamo inkil-
o, uokso, pelėdos kartais
kiaušinius padeda senuose
sandėliuose ant perdangimų,
kokiame nors kampe. Peri

apie mėnesį. Jaunikliai iš bu-
veinės išskrenda po 30—35
dienų. Kartais jie dar nebū-
na kaip reikiant prisitaikę
savistoviam gyvenimui. Ne-
seniai viena tokį pelėdžiuką
išaugino mokytojas P. Pele-
šynas. Jeigu ne šis gamtos
mylėtojas, tai paliegsų pelė-
dų vaikas būtų nunykęs.

Reikia pasakyti, kad nere-
tai pasitaiko silpnokų pelė-
džiukų. Be to, jie net ne vi-
sai išskyla iš kiaušinių. Mat,
pelėdos sulesa daug pelnių
graužikų, apnuodytų chemi-
kalais. Tada padėtuose kiau-
šiniuose gemalai dažnai ne-
besivysto. Pavyzdžiui, iš 4
padėtų kiaušinių išsivysto
tik vienas kitas pelėdžiukas.
Tai viena iš pelėdų retėji-
mo priežasčių. Kita blogybė
— kai pelėdos nesuranda
perėjimui gyvenamojo ploto
— tinkamų inkilų, o uokų
beveik nebegalį surasti, seni
sandėliai taip pat retenybė.

Vis tik tos didžiaakės tur-
ri gyventi, nes jos geriausi
pelėkautai. Kai mažai bel-
ko biologinių graužikų prie-
šų, tai pelės, žiurkės, pelėnai
plinta kosminių greičiu. Vi-
sur padaro daug žalos. Ypač
peliniai graužikai nepagel-
dajami fermose bei maisto
sandėliuose, nes gali perneš-
ti pavojingas žmonėms ir
gyvuliams ligas. Todėl žem-
dirbiai, gyvulininkystės fer-
mų darbuotojai, visų gamtos
mylėtojai turėtų rūpintis
naudingų, bet nykstančių
sparnuočių išsaugojimu. Rel-
kėtų juos ypatingai globoti.
Gal vertėtų ir namines pe-
lėdas įrašyti į respublikos
Raudonąją knygą.

P. Šielkus
Biologijos mokslų
kandidatas

Redaktorius ST. VINCIONAS

Dėkojama

Nuoširdžiai dėkojame vyno
pramonės gamybinio susivie-
nimo „Anykščių vynas“ ad-
ministracijai, profsąjunginei
organizacijai, „Puntuko“ kol-
ūkio valdybai, bendradar-
biams, giminėms, kaimy-
nams, visiems, kurie užjautė
ir padėjo mums palydėti į
paskutinę kelionę mylimą
mamytę Teklę Cepienę.
Duktė ir sūnūs

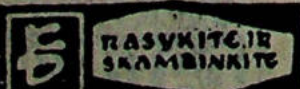
Reikalinga

Panevėžio spaustuvės
Anykščių skyriui reikalingi
pagalbinė darbininkė.
Kreiptis į Anykščių spaus-
tuvės brigadininkę. Anykš-
čiai, Pergalės g-vė Nr. 31
arba skambinti telefon
5-18-55.

Anykščių tarpukinei gyvu-
sėklimo įmonei reika-
ngas vairuotojas ir autore-
ntininkas.

Kreiptis: Anykščiai, J. Bi-
luno 28 arba skambinti te-
fonu 5-14-52.

Dėi APOLONIJOS
MITLAŠAUSKIENES
mirties reiškia-
me gilia
užuojautą velionės sūnui
JUOZUI ir artimiesiems.
Kaimynai

Rinko Panevėžio spaustuvės Anykščių skyrius, Pergalės 36. Spaudė Ukmergės spaustuvė, J. Janonio 31. Spausdi-
nama rotacine mašina. Indeksas 87262.
Išleina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais pusės „Pravdos“ formato. Tir. 11.256 Užsak. Nr. 2039

Direktorius